

Налични три вида солидно
и поведението, средна
и четвърта.

АБОНАМЕНТА:
Годишно 120 лв., 1/2 год.
65 лв., 3-месечно 40 лв.

Абонамента започват на
1-во число от ме-
сеца. — Винаги предплаща.

ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ЗАЩИТА

Орган на общите български търговско-индустриални интереси.

Редактор — издател: П. Д. Драгулев.

Цените за обявите са:
за кв. сантиметр 250
ст. за първи ден, втора ден,
третия ден 30 ст. за едно
публикуване; балаяси, ре-
шения, циркуляри и прого-
нози по 150 лева; ре-
гистрация на търговски и
индустриални фирми 10 лв.
Всичко до се отнася до
местника се адресира: до
„Търгов.-Промисленна За-
щита“, Варна „Венча“

Братия Хараламби и Яни Генови

ВАРНА.

1-3

ул. „ОХРИДСКА“ в аданието на хотел „ОРЕЛ“
КОЛОНИАЛ:

Пуснахме в продажба новопристигналите ни стоки:

Айвалийски дървени масла, разни качества.

Волоски маслени, едри и дребни, всички качества.

Сапуни — айвалийски, марейски и сжялайт.

Кафета; разни, най-добри качества.

Ориз — пловдивски, женеверски и английски.

Чай, черен пипер, червен пипер, захар, канела,

дафин, листа, фъстъди, смокини, джикони, сливи и др.

Свици, **сардини**, **вой** за обуша рани

(„ТИТАН“, „СТЕЛА“ и „БУЛГАРИН“).

Освен големите количества от горните стоки, в депозита си имаме и големи

количества **КАШКАВАЛ**, който продаваме на **НАЙ-ИЗНОСНИ** ЦЕНИ.

Обръщаме вниманието на чиновниците, пенсионерите, инвалидите и др. от

средна рала хора, че в магазини ни всекога ще намерят особена колачивост.

Поповска Кредитна Банка

Централа ПОПОВО — Клон ВАРНА.

Акционерно Дружество

Основана 1921 год. Капитал 1,500,000 лева.

Извършва всички банкови операции.

Према срочни и безсрочни влогове.

Специален отдел за зърнени храни.

Българска Търговска Банка

АНОНИМНО ДРУЖЕСТВО

Капитал лева 30,000,000.

ЦЕНТРАЛА В СОФИЯ. — СЕДАЛИЩЕ В РУСЕ.

Клонове:

София, Русе, Бургас, Варна, Пловдив, Габрово, Лом,
В-Търново и Попово.

Извършва всекакви банкови операции.

Према срочни и безсрочни влогове.

Изпълнява поръчки за покупко-продажба на ценни кни-
жа в софийската и европейската борси.

Специална Служба за продажба на храни за сметка на
трети лица при клоновете в Ваона, Бургас и Лом.

КРЕДИТНА БАНКА

Централа: София. Клонове: Варна и Русе.

Основана в 1905 г. Капитал 10,000,000 лева.

Телеграфически адрес: „КРЕДИТБАНК“.

Извършва всички видове банкови операции:

Като: **ИНКАСИРАНЕ** и **шконтиране** на полици; **ИЗДАВА**
кредитни писма; **ИЗПЛАЩАНЕ** и издаване чекове; **ДАВАНЕ**
гарантии за доставки на държавата; **ДАВАНЕ** ваеми срещу
денни книжа и стоки; откриване текущи сметки и пр. и пр.

АКЦИОНЕРНО Д-ВО „ТЕКСТИЛ“

София — Варна

ПРЕДЛАГА, по съкратено пазарни цени, от собствен-
ното си фабрично производство:

ПЛАТНА белени и небелени; **оксфори** и материи
всички видове.

Телеграфически адрес: „Текстил“

ПАК ЗА ДАЖЦИТЕ

Държавата прегрупа тър-
говците с данъци. Тя има ед-
но оправдание: държавата е, тя
трябва да се поддържа. Всички
нея държат — вътрешното
поддържане, външните за-
дължения, преустройството,
банкоустройството, пенсионе-
рите, чиновниците, инвалиди-
те, пхтиците, ежовиците,
та, железниците, всички нея
държат, нека смучат, гълтат
като ламии. Тя не може да
прави друго. Освен да налага
и събира — да посреща това,
що дължи, да дава това, ко-
ето се от нея иска.

Тя, верно е, трябва да взима,
но вземането да почва на една
безупречна справедливост, най-
първо, като се облага всеки
според способността си да
плаща и като не се прави
разлика между гражданите по
материално, гражданско и еж-
овно състояние. Един да
плаща прекомерно много, а
други ежовсем малко или ни-
как да не плащат. Това се
иска от държавата и от ней-
ните управници. Но ние виж-
даме, че не той принцип за
справедливостта се прилага, а
принципа за разпичането на
едни от гражданите и облаго-
детелстване на други.

Не е думата за селените и
гражданите. Говорим за граж-
даните от гризозете, говорим
за разните заведения как се
разпределят и как се облагат
— как за едни има една мер-
ка, а за други — друга. Го-
ворим за несправедливостта,
ежршеви не от чиновниците
държавни, а от самите граж-
дани, от тия, които, като пред-
ставители на стопанските и
търговски ежовия, като за-
щитници на техните права и
интереси пред държавата, зло-
употребяват с доверие, ко-
ето им е дадено. Говорим за
гражданските членове в данж-
ните комисии, които ежзна-
телно обременяват едни от гра-
жданите с прекомерни данж-
ци, а други почти не облагат.
Можем да посочим с ежотипи
и даже с хиляди такива при-
мери от Варна и от другите
градове.

Най-напред, по ежовна
вражда, тия членове се еж-
раят да облагат другите еж-
ловия с по-тежки данжци, а
своите с по-малки, по-легки.
Но и елементи на личните от-
ношения на членовете спремо
известни граждани не играе
малка роля в определенето на
данжците — тъкмо тук чле-
новете от някои комисии на-
мират ежодни случаи да от-
мжщават на неприятните тем
граждани и за стовояване на
враждите си. Обаче партизан-
ският елемент играе най-важ-
на роля тук.

Свидетели бяхме на борбите
и трансферните усмивки на ко-

муниципалната партия преди
година — две да спечели всич-
ките избори на данжните ко-
мисии, та тя чрез своите на-
бравници да облага гражда-
ните с данжци по-тоя маниер:
всичко да легне върху боржу-
авните стопански ежовия, а
нищо да не платят пролетар-
ските. Знаем, че на много
места се ежмжкаха комуни-
стически представители в раз-
ните комисии, дето този ма-
ниер се с успех упражнява и
голема дова от ежната е тех-
но дело; но, по подобие на ко-
мунистическите представители,
има и занаятчийско еснафски
и търговски представители,
които са западали големи
„свици“ на многома от запа-
ячните и търговците. Това е
недостоепно, това е безчест-
но, това е морално престъпно.

Но това, което се ежжда ка-
то не добро, като морално про-
стъпно и разорително в дър-
жавното облагане с данжци
принципа: „на едни майка, а
на други матеца“, всецело го
виждаме и в облагането и с
общински данжци.

Верно е, общината, не по-
малко от държавата, за еж-
щите, ако не и за по-големи
и по-важни нужди, се нуждае
от пари. Нуждае се и трябва
да ги намери; нуждае се и
трябва да ги вземе от граж-
даните, от своите данжкоплат-
ци. Но нека и вземането от
гражданите трябва да става
по податна способност, по
справедливост и по мерка,
която да не надминава гра-
ничите. Това начало има тая
добра страна, че брашнения
чува запазва запад и за по-
нататъшни, за по-далечни,
предвидени и непредвидени,
чрезвычайни нужди. Принци-
път: никога гражданин да не
се уголва до голо от данжци-
те и да се жда за винаги,
не е задължителен само за
държавата; той е ежотирео
повече задължителен за общи-
ната, която, колкото повече
заможни граждани има, тол-
кова повече нейното благосъ-
стояние, нейният за добро цв-
етей е гарантирано. Когато
една община, и данжци, еж-
бере и пепелта от огнищата
на своите жители, на своите
граждани и ги употреби в
удовлетворение на бюджетните
си нужди, какво ще може да
намери тя в следващите го-
дини, за следващите и кул-
турни и материални нужди?

Напоследък се разнасят еж-
сци и калезни до търговци-
те и търговските заведения
за сметно право. Освен, че
тия калезни бележат числа за
изпичане това право за 3
години — 1920, 1921 и 1922
години, но тия числа са те-
кпва грамадни, че на яжком
търговец трябва да бждат

продадени всичките стоки, за-
едно с помещението им, аа да
се изплатят и пак да останат
боржани: като почнете от 4
до 50 хиляди лева за година
сметно право се иска от тър-
говците и промишленниците.
За 3 години числата се у-
тронват.

В тази работа има една
голема недомисленост, ако ли
не с една преднамереност за
разоряването на някои тър-
говци, за които не е държа-
на сметка, какво им е мате-
риалното положение, какви им
еж печалбите и каква им е
податната способност. Техното
ежотояние, направо, ще бжде
ежотпротирпано за да се за-
пушат, няколко данжци дуп-
ки на общинския бюджет, а
самите данжкоплатци за дого-
дина неще са способни да
платят нито ежотиника.

Но в това облагане, осо-
бенно по отношение на дру-
жествата, които в годините
1920 и 1921 са развалили ди-
видентите си и не са напра-
вили одржките си за такива
цели, ще принесе едно такова
осакатяване: те ще трябва да
отжоват от капиталите си да
плащат данжци от години, на
които не са облагани. Това
тоже не е една малка причи-
на за сжжването на работата
на много дружества, които и
без това не са цфнали и
само една подобна причина
чакат да загинат.

Не знаем колко хесно по-
правимо е и това зло, но об-
щината ще трябва да преоб-
сжди и да пререши тия вж-
проси, които тежко, засегат
кисията на данжкоплатците и
и които, вместо „вежди да
направят, очи ще набодат“.
Най-малкото, неинна обявност
е да проучи какви несправед-
ливости са ставали по това
облагане и да ги премахне —
да ототрани волните и невол-
ните грешки, които могат да
се ежложат фатално върху бла-
госъстоянието на неков от
гражданите, а може би върху
общинския приходен бюджет
за идните години.

Вжрб.

Търговска Камара в Цариград.

Не е първа и последна Варна
търгов. камара, която иска уч-
редяването наща търговска ка-
мара в Цариград, защото това
искане ежже преди 12—13 годи-
ни се формулира от г. г. анке-
торите на източните павари,
включително на цариградския.
Оперото си чрез „Търговски
Фар“ и в „Търг. Промисленна
Защита“ повече от двадесет иж-
ти и ние сме повтаряли и по-
третвали ежщото искане; искане
е това и от редица други ве-
стници и списания от 14—15
години насам. Варненската тър-
говска камара намара готова,
всестранно обсжжено искането
и само го подновява. И добре
направа. Но ежж искането си

ЗРЖИЦА ПО ЕДНО В БРОЙ.

Дръжте високо знамето на правдата.

Задягайте само за доброто на народа си.

Жертвувайте себе си за спокойствието на страната си.

И от вас по-добри граждани и по-заслужили държавници — ако сте такива — нече има.

Добролюб.

ти не добавя още и друго едно искане, добре назрело в желания и нуждите на търговците, които работят с източните пазари на Турция и Египет, а най-вече с пазара в Цариград и Александрия; тя не придружава искането си за търговска камара в Цариград и с мнение, как последната ще ни играе ролята си най-сполучливо, как ще изпълни тя назначението си най-целесъобразно за българската търговия там, най-паче, като в Цариград, в последните няколко минали години, а особено в последните 2-3 месеца, станала събития такива, поради които всичко се обхвърна с главата надолу — поради които станала стопански и търговско-икономически пертурбации големи и всички лица, всички търговски дейтели, с които се поддържаха търговските ни връзки, които беха клиенти на нашето икономическо тържище, а бехме и ние техни клиенти, разпръснаха се, се промениха и ще е необходимо да се създават нови връзки, да се привиква на нови традиции, да се дирят нови места и нови начини за кредит и пр. и пр.

Вследствие ходатайството на Варненската търговска камара, Министерството на Търговията проучва въпроса за откриване българска търговска камара в Цариград. Министерството проучва проучени работи! Тоя път верваме, че то не „сее за да не мисли“. Верваме, напротив, че е искрено и сериозно се е заело да удовлетвори едно всеобщо търговско желание, задоволило се е да реализира една мечта, едно въждание широко търговско-обществено. Но ние искаме да знаеме въпросът за откриването търговска камара в Цариград свързва ли се и с друга една належаща нужда, без удовлетворението на която, камарата, ако не е една фикция, ще е само едно просто информационно отделение от българската цариградска легация и място повече не ще може да направят от това, което е направила до сега легацията, освен че информационната служба (зависимо от лицата, които ще работят в камарата, зависимо от техният подбор и работливост) ще се разшири, може би, и по-добри. Но сегашните нужди и са в цариградското тържище не се състоят само в подобрието на информационната служба, която на всяка търговска камара е главна цел, а главен предмет в службата, а тя нужди се състоят, главно, в кредита на Цариградското тържище. Силни са и мощни са търговските камари на другите държави, но тая сила и тая мощ те и придобиват от стоящите над гърбът им техни банки, които във всеки мъчен случай за търговията им се притичат на помощ на камарата и на търговеца на своята държава.

Един търговец, който не е дължък си е изпращал стоките в Цариградското и Египетско тържище, ни разправя следният характеристичен случай, който е напълно типичен и за Цариградското тържище.

Отивам в Александрия няколко дни преди да пристигне стоката ми (състояща от сирене и кашкавал) да се запозная с цените и въобще да си подготвя почва в пазарта за продажбата на стоката си. Обиколки и

се запознах с всички търговци от тоя бранш. Уверих ги, че нося добра стока и исках да ми определят цени. До един откача да ми определят цени, до като не била видена стоката. Тя пристигна. Взимам мостри и се явявам при същите по ред. Помня като днес, че цената на кашкавала беше 20 25 гроша в целата пияца. Моята стока беше първа и струваше грош-два повече. Първият търговец, при когото се явих най-напред погледа мострите, удобри стоката, но ми предложи цена 15 гроша. За нищо на света не се съгласи да даде нито аспра нагоре. Идехам си и отидох при втори търговец. Също и той удобри стоката, но предложи ми цена 14 1/2 гроша и нито аспра не покачи. Третьми да ида при трети, но третия ми предложи цена 14 гроша. Кolkото повече постоянствах да търся купувач за по-голема цена, толкова повече ония, при които се явявах ме унижаваха и оскърбяваха с последователното намаляване цените. Разбрах, че има игра и в последствие разбрах, че след всяко излизане от кантората на търговеца, при когото съм бил, тоя последния е предупреждавал колегите си и ги подтичал да ми предлагат по-долни цени от тия, които той ми е предложил. Разбрах още и това, че в Александрийския пазар, както и в Цариградския, с картелирането си за подобни случаи, търговците са просто опропостявали важните търговци, като са внамалявали стоките им за нищожни цени и едва ли не без пари. Разбрах, да, но какво можех да правя, като не намерих кой да ми помогне, като не намерих една банка да варирам стоката си, да платя митата си и другите си издръжки и да чакам по-сгодно време за продажба. Г-н Бжтваров, тогава консул български, с всичкото си консулско достойнство, нищо не можа да ми помогне, защото не от консулска защита се нуждах, а от парична подкрепа. И продадох стоката си за бевценца — по 15 гроша. Пред моите очи картелираните и поделих и на другия ден се пустна в продажба по 25 гроша, като пресна и първа стока.

„Не еднаж съм пацнал, пацнали са същото и други български търговци и в Цариград. „Ловето нече молитва, а иска мотика“. В Цариград и в Александрия са нужди по една-две български банки и тогава ще видите как ще се развие българската износна търговия в тия тържища“ — заключи патилният търговец.

Ние привеждаме тоя пример за довод, който може да послужи при обсъждането и решаването от Министерството на търговията въпроса за свързка с идеята да се открие камара и банка.

Ако в това обсъждане се изпречи питането: добре, банка като банка, ами пари? ами капитал?

Не знаем до колко ще е удобно за интернационалната банка да използва българската търговия в Цариград и в Александрия (ние не намираме основания да се откажат тия изгоди за българската търговия и в Александрия), но почитаемото министерство би направило много добре, — щом

учредяване на банки в тия тържища — да направи сондажи за уреждане, именно чрез интернационалната банка и тоя болел за търговията ни въпрос.

В. Хр. В.

Б. Р. Въпроса за цариградска търг. камара е проучен, тежко проучването му е да се губи време за реализирането на едно общо търговско въждание, за което не съществуват две мнения. Всичкото усилие остава в позитивното и удачно реализиране на другото въждание за банки в източните пазари, а предимно банка в Цариград. В горната статия се прави алюзия за позоваване към новата интернационална банка. Ние бихме показвали малко по друг способ — министерството с откриване подписка за сметка на държавните банки, да се позове на всички частни и обществени банки, кредитни дружества и кооперации, акционерни и кооперативни търговски и индустриални предприятия и заведения, частни капиталистически групи и отделни личности капиталисти и пр. и пр. да участвуват в бъдещата българска банка в Цариград като акционери — да е тая банка общонародна, или най-малкото общобанкерска, общотърговска и общопромислена българска, а не на няколко капиталисти и на държавата. А след време да има тя и клон в Александрия, ако обстоятелствата и нуждите не повеляват за клонове и в други места.

Предварителната подготовка за една такава подписка и за такава едно всеобщо участие от стопанските и икономически сили в целата страна могли би да я улеснят и да я направят самите камари, като съберат събрания и като се поотделно събещават с местните си банки, големи търговски и индустриални предприятия и заведения и с видни личности капиталисти, чрез които да се демонстрира идеята и се популяризира целта.

Верваме, всеки би отделил по малка част от имането си да подкрепи едно такова дело.

Сигурността в Цариград.

Съперничеството на властите.

В Цариград съществува арменско представителство на арменската република, с власт и признати консулски права от сръбско-сръбските и други държави, освен от турската (кемалистката). От датата на възстановяването на арменската свободна държава, в сръбският град и повсеместно в Турция се навъдиха големи маси арменски поданици.

Последните събития на всежде в Турция, а най-много в Цариград, направиха много неприятен живот на всички арменци, включително и на тия, които имат качеството на арменски поданици. Те, арменците, в масови изселвания, търсят прибежище в другите държави, предимно в България. Но в другите държави, също и в България, те не се допускат иначе, освен с предаване на редовни паспорти от признати държави. В царящото безвластие в Цариград, представителя на арменската република, покровителствувал от сръбско-сръбските държави, доби признатото право да издава паспорти, освен на арменските поданици, още и на тия арменци, които напуштат турската територия, за да се заселят в друга държава. Издаването на тия паспорти, то се внае, има пълна сила и неупорима достоверност, след като се завери от респективните консулски власти на държавата, в която ще отпътуват носителите и представителите на паспортите. Такава заверка, за в България, дават нашите консулски власти в Цариград. С такива паспорти

в държавата ни дойдоха безброй арменски бежанци и намериха убежища, обаче напоследък, кемалистките власти, които откават да се помиряват с въжприетият ред по това издаване на паспорти и които отричат всяко право на представителя на арменската република да упражнява консулска власт и да снабдява арменците с паспорти, е въвел мерки да не допуска никого да отпътува с подобни паспорти. Това непризнаване и недопускане на арменците да пътуват с паспорти не от турските компетентни власти, предизвиква честни и остри конфликти помежду турските и сръбско-сръбски власти, защото последните дават всичкото си противно съдействие на това, което нека и въжришат турските власти.

Един голем и много остър конфликт е възникнал преди 7 — 8 дни в Цариград помежду турските и английските власти по повод на снабдяването на една голема група от арменски семейства с паспорти от арменското представителство, за да замине в България.

В момента, когато изселванците се семействата е требвало да се качат на българския паракор, заобикаля ги един авод кемалистски жандармерия, обикска ги и им отнема паспорти. Чиновникът, комуто жандармите са съдействували, обина на пътниците, че им отнема паспорти и ги обесилва и, ако желаят да пътуват, дължия са да се снабдят с паспорти от турските власти срещу определена и установена такса 100 турски лири. Срещу тоя турски произвол се намесили английските власти, които с изпращането един извод английски войници отнемат от турските власти паспорти, предават ги на пътниците и под своя охрана ги изпращат на паракора да замине. Те пристигнаха в Варна ужасени от това, което са видели и което би могло да стане, ако английските власти, ги оставеха на произвола на турските, или ако малко по-слабо държеше в встъпването си за тех англичаните.

Умисл.

Случката с тия бежанци, казват те самите, в сравнение с онова, което се въжрило на бхрна ржа и при недоглеждането на сръбско-сръбските власти, било Божия милост. Положението изобщо в Цариград било такова, че всеки един живее и трепери под ужасът.

У никого никакъв оптимизъм, от днес се утре, не владее. Всеки един ежеминутно очаква, или сеч, или огън. Цариград стои на косъм да бъде покрит от кръж, или от жерава. Даже и ония, на които е поверена охраната на живота и имота на жителите там, живеят под тоя ужас.

Такива страшни и пълни с ужас известия достигат от Цариград. Който сполучи да излезе от там преди да настъпят ужасите, ще трябва да се смета за повторно роден.

Ние имаме факти, имаме основания да вярваме, че ужасе и в всички вселен. Тия факти и тия основания са, че хората от сръбско-сръбските власти внаят мерки и за своето евентуално спасение. Високи личности от граждански и военни чинове от контрола там изпращат и въждришат семействата си на безопасност в други държави. Такива семейства вече има и в Варна.

Наш дълг е да направим предупреждение на ония, които правят рискове да изпращат стоки без да внаят в един такъв момент, какво ще стане с тех, да помислят за мерките и средствата с които ще се предвартат от загуби.

W.

П. П. Тревожността и ужасе от сеч, или общ пожар расте толкова повече, казват пристиг-

нали от Цариград хора, колкото по често въждришат ескадри, като аловещи предвестници, с стотици, летят над него и колкото повече военни-полетките страшилища уголемяват броят си в босфорския басейн, обхвърнати гърла към града.

На разни теми.

Как да се повдигне лева?

Сърбия не се наложи на такава силно падане на парите и, между другото и за това, че ти не допустна да се продават произведението и, освен с сръбска валута. Всеки, който искаше да купи сръбски стоки, се принуждаваше да си купи предварително и сръбска валута, която в такива случаи се ценеше и запазваше висотата си. Същото бе и в Чехия, която продава само с чехски корони. Напоследък и у нас тоя опит даде добри резултати — станали няколко продажби в Гърция и Цариград срещу български левове, ваставиха купувачите да търсят и купят на по-висока цена българска валута. Последните няколко случая на проиграване, особено на първокласната чужда валута, дадоха добри случаи на нашите търговци не само да се покрият с по-естина чужда валута в странство, но и да дадат един простор за работеха на нашата валута. Банките особено би изиграли една доблестна родолюбива роля и би заслужили твърде много на страната ни, ако се турят на чело на едно движение, на чело на една борба срещу всеки носител на български произведени срещу чужда валута и ако ваставят всяко да продава срещу български левове.

В. Хр. В.

Всичко от тех и всичко против тех.

Министерството на търговията е изрешило на инспекторите на труда, а там, където такива нема — на общинските кметове в царството да следят за ненарушаването от работодателите закона за хигиената и тоя за осигуровките на работниците, а също и всички други трудови и социални мероприятия, целящи техния запазване. С това нареждане, министерството е вменило на инспекторите и на кметовете да съставят актове на всички провинциални работодатели и на време да ги изпращат в министерството, за навяване на вповните.

Нищо по умно и по полезно от това — да се зачат и изпълняват законите и наредбите и нарушителите, или неплательнителите им да бъдат ваставяни с наказания да ги зачатат. Това е и в редът на нещата. И, разбира се, ние похваляваме тая бдителност и строгост на министерството.

Но нещо, което не разбрахме и не знаем кога ще го разберем, ни ваставя да отправим едно питане:

Работодателите само задължения ли имат, или имат и какви права?

За техните задължения се създават закони, се пишат наредби, се издават заповеди и се навяват — нещо в редът на нещата, както казахме — ако не ги изпълняват. Но кои закони са, кои наредби са, какви заповеди съществуват, които да определят задълженията на работодателите и да ваставяват последните да ги изпълняват — ако не ги изпълняват, да им се съставят актове и да бъдат наказвани?

Между туй, работникът може да шиканира работодателя, може да го тормози, да саботира, да му внася големи неприятности и материални щети и работодателя да е безсилен да се

защита и власта да е безучастна и безгласна — да е така същият бевилна да астави работника да защита правата и интересите на работодателя.

Беше изказано не еднаж мнение, че в време да се замисли, по законодателен ред да се определят правоотношенията на работниците с работодателите, като се фиксира взаимните права и задължения и се установят пенални постановления за едините и другите, та всяка да знае за какво и за що е отговорен.

Всёко възможна да се определи с закон правата на работодателя спрямо работника, именно, когато работника като такъв го шиканира, тормози и саботира в засилване на несправдата и силване на прогреса на производството.

Виенските панаири.

В края на септември и в началото на октомври в пристанището на гр. Лом спрели един от пасажерските австрийски параходи, носещ направо от Канада на Дунава в Виена повече от 1000 души българи и българи, които близо един месец били са блуждали в Виена да запят в тогавашният мострен панаир в австрийската столица.

Слезиите от парахода панаирджии, както Ботевите четници в паметното историческо време, щом се намериха на ефемерната българска земя, почнаха да целуваха и да се проследяват. Бяхме свидетели на тия спени и питаме: „що е това?“

„Избавление от мъки, избавление от ад!“ — ни отговори некой.

„Олава Богу! Олава Вселенному!“ — викана други.

Приближи до нас един познат софийски търговец, който тръгнал с госпожата си и е едного от синовете си пари да харчи, мистри да оглежда и търговски връзки да си създава в виенския мострен панаир.

На питането ни: „Какво видяха, какво научиха, какво купиха?“ — отговори: „Всичко видяхме, но нищо не разбрахме; нищо не купихме, а в заем пари взехме да се върнем. Виенското в Виена за българския търговец, за българина в общо, е „правна. Мара тжпан била“. Виена, с своята префинена индустрия и патентован джуджорне, може да прилепне на вкуса и могъществото само на американските долари, или на английските стерлинги. За българската класа Виена е недосягаема и стоките й са непоносими“.

„Добре, но какви са тия панаири на българската земя?“ — питахме ние.

„Това е клетвата в името на българската земя, която всеки от нас дава, не до година, но никога в живота си да не отиде на австрийски панаир и никога в живота си да не се качва на австрийски панаирджийски параход. Представете си, параход, едва побиращ 400 персони, натовари от Виена в България, само панаирджии, 1019 персони, а другите, които качуваха по другите дунавски пристанища? А панаириците, които се качиха от Будапеща в България? Гъмжило от панаирици — като сардели се припичаха в каюците се окайваха всички панаирици. Всичко това бе отплата на нашата българска чужденост, която ни занесе в Виена да й оставим, без всякаква абсолютна полза за нас, няколко милиона и да се върнем осекървани и унижени от едно дружество, което ни взе навластта да изпрати като чопеци, а то ни изпрати като добитък. Нема човек от нас тук да се извържи с чувство на удовлетворение, че е видял и научил нещо, че е уподобил ракоето си в нещо. Скъпотилия неимоверно голема. Експлоатацията е ужасна. Ето всичко. Виен-

ската изложба за нас е само едно разочарование“.

Думите на приятеля ни бяха потвърдени от десетки други негови събеседници до и от Виена, с които ние палувахме по железницата от Лом до гара Василевци и — с други — от гара Брусарци до гара Братца.

Общото заключение е, че българските търговци нямат никакъв сметка да отиват на Виенския панаир.

Обаче, на ново се оповестява, че същият панаир се урежда да бъде открит на 18 март идущата година.

За това от българските търговци, който скъпи времето и средствата си, ние предаваме впечатленията и заключенията на хора патили. Тия впечатления и заключения са ценни за тях.

Могат да се харчат средства, но за работи, от които ще се извлекат ползи.

Благотворителната разгънатост.

Зимата дойде. В нейната най-голема сила сме и зареждат се нощните веселия. Нищо не би требвало да има човек срещу тия веселия, ако са с ред, ако не дотегваше на обществото и ако, в края на краищата, те не взимат характер на една нетърпима и непоносима разгънатост, която заставлява мнозина да се отърват и да вържат с по няколко възела кисии си да не бъдат безцелно и безплодно изпразнени.

Миналата година един приятел с средна заможност в Русе беше отбелязал в разходните си книги близо 25 хиляди лева раздадени за весели нощни забави с... благотворителни цели. Дал ги човекът, но ги оплаква; а за да не ги даде не е било възможно, защото... „кому, каже да откажеш — на червения кръст — не бива; на дамските дружества — не бива; на тия, които събират за сирачите от войните и за сиромасите — не бива; на тия, които искат да подпомогнат добри и способни, но бедни ученици, да им купят обуца, дрешки, книжки и други потреби — не бива; на тия, що събират за църковно-училищни и важни културни нужди — не бива, не бива, та не бива за много работи и нужди. Но нека дойдем сега на другите, на тия, които съставляват незадължителна общественна грижа — на сжловните групи — чиновниците, обществените служители, занаятчийските сдружения и пр. и пр. — те са без брой. Занизаха се представления, вечеринки, балове, концерти, маскарлади от Солана до Солана: на митническите чиновници, на митническите разсилни и хамаи на акцизните чиновници и служители, на финансовите чиновници и по-дребни власти, на общинските чиновници и служители, на чиновниците и служители при окръжните и мировите съдилища, на полицейските и административни чиновници и служители, на стражарите от разните администрации, на чиновниците и служители по телефона, на пощенските чиновници, служители и раздавачи, на телеграфните чиновници, служители и раздавачи — всички по отделно в дружества групирани, по отделно отбиващи зимни нощи в веселби с... „благотворителни“ цели за сметка на нашите бюджети, на нашите скромни доходи.“

Питахме се ние търговците, каза ни приятеля, за кого най-първо да печелим — за държавата, която ни товари с толкова много данци ли? За „благотворителната“ индустрия, тъй силно развиваща се в града ни ли? За прехраната на децата си ли? За посрещане на други за нас и за обществото задължения и нужди ли? За кого най-първо? — Кажете ни вие.

„Ами само изредените и изредени чиновнически овесе-

лителни групи ли са, които по воля и неволя ни се налагат да им даваме помощи, да купуваме билетите за увеселенията им, защото работите ни са в връзка, в преко сжприкосновение с техните служби? Само те ли с морален натиск ни налагат щедрота — да не гледаме, да не предирваме, че сме дали 10, 20, 50, 100 и 200 лева повече, че, защото даденото пак „от тех щело да излезе“?

А като се занимават и търговските, еснафските, и занаятчийските увеселителни комисии и групировки, с тех какво да правиме? — да не дадем не може; да дадем — откъсваш от халката си от носещната си потреба. Голи, боси ще тръгнем, ако така усилено се развива тая индустрия за разгъната благотворителност: дюгените ни ще се изпразнят, а ние гладни ще тръгнем по улиците!

„Ето тефтера ми: само снощи (деня на разговора ни беше понеделник 6. н.) е имало 11 и словом единадесет вечеринки, балове и театри с „благотворителни“ цели — сладкарското сдружение, шивашкото сдружение, финансовите чиновници и служители, групата на младите зетии и булки, общарският еснаф и пр. и пр. На всички сжм дал и не можех да не дам по нещо, а по нещо, по нещо — става много. Това много, ето го: двадесет и толкова хиляди лева в годината; Нема ли закон за тжзи сжспителна разгънатост без джканам? Други пжт знаехме два три традиционни бала в годината за Червен Кръст, за бедните деца и сираци, за читалището и за нищо повече. Знаехме да дадем и да ни е драго като сме повече и повече щедр, а сега благотворителността се обжрна на обирничество — щеш нещеш да дадеш — който по-рано те посрещне, той да те обере. И не с сила, не. Сам ти да му се молиш и да си сжблечеш джрехата си да я предадеш, защото иначе не може, — защото работата те заставя да не правиш противното; тя те заставя да бждеш и много щедр“.

Всеки може да влезе в положението на търговците за тази им нова болка, за тази им разядна живеница — тази не вписана в анализите на ниция благотворителност напаст.

А това не е само в Русе, не е само и в Варна. На всежде сж хукнали на гуляи, на веселби, на зрелища, на всежде разгънатата, разпелейната и раззорителната „благотворителност“ е пустнала корени.

Злото не е само материално. Злото е и тежко морално, развращащо, разлагащо. Против това зло е потребна борба, — ако не иначе — с закон.

Верно е, има бедни чиновници, на които благотворителността трябва да дойде на помощ; но за това е нужна обща групировка на всички чиновници и само чрез тая групировка да прониква до бедните благотворителността. Сжщото е и за сжсловните групировки — те могат сжщо да се позовават на обществената благотворителност, но само чрез една взаимна групировка. Тогава нече се зловиди и томува, който благотвори.

Чуждестранни тържища.

9 декември 1922 год.

НАФЕ.

Хавр — за декември 219.25; за януари 217.75; за февруари 216; за март 221.

Нюйорк — за декември 10; за март 9.65; май 9.34.

ЦИНК.

Лондон — 39 до 35 1/4.

ПАМУН.

Хавр — за декември 453; януари 452; февруари 451; март 449. Нюйорк — за декември 25.26; януари 25.28; февруари 25.29; март 25.31.

СВИНИ.

Виена — угоени свини, живо тегло 25,500, мжршапи — 21,500 кор. килограм или 23 ав. кгр.

ПШЕНИЦА.

Париж — 1 декември 60.75; за декември 81.50; за януари — февруари 82.

Нюйорк — 1 декември, червенка 184.

РЖН.

Париж — 1 декември 57.50; за декември 57.50; за януари — февруари 58.

КУКУРУЗ.

Чикаго — 1 декември 72 1/4; за декември 71 1/4; май 70 1/4; юли 69 1/4.

ЗАХАР.

Париж — за декември 179; за януари 179.50. Официалното котирове 177 до 182.50.

Нюйорк — за декември 3.90; за март 3.40; за май 3.52; за юли 3.65.

Марселско тържище.

5 декември 1922 год.

Продажбите в Марселското тържище през истеклите 15 дни тжжрде оживени и тжжрде интересни. Имаше особено силно тжжрене на фасул, ориз, орехи, сливи, петмез и яйца. Фасул т. г. реколта — дунавски бел — фр. 80 до 82 за 100 кгр; молдовски бел — фр. 85 до 86 за 100 кгр. Цената франко Марселия, обмита стоката. Орехи тази годишна реколта — французски — фран. 280 до 350 за 100 килограма; ромънски — франка 110 до 140 за 100 килограма; сръбско-босненски — франка 180 до 200 за 100 килограма. Петмез сливов — цените се определят с виждане на стоката. Сливи сушени в санджци — французски — реколта 922 год., 12 1/2 и 25 килограма — 40/45, фр. 560; 50/55, фр. 480; 60/65, фр. 440; 70/75, франка 390; 80/85, франка 350; 90/100, фр. 300; 100/105, франка 240 за 100 килограма. Сливи сушени в санджци — сръбско-босненски, етифиран, 60/65, франка 340 до 360; 70/75, франка 250 до 270; 80/85, франка 200 до 240; 90/100, франка 180 до 200; 110/120, фр. 140 до 150 за 100 килограма. Яйца, французски 580 до 610 фр; алжирски 450 до 470 франка; български 435 до 440 франка в цели санджци от по 1000 бройки франко станцията Марселия. Дневното тжжрене на яйцата е големо. на цената не се гледа.

Маслата в Марселия.

1 декември 1922 год.

В края на ноември разните видове масла са следвали и са сключили при следните цени:

Масла за сапун:

Фжстжчно 100 кгр. фр. 255
Копра „ „ „ 240

Масла за ядене:

Фжстжч. 100 кгр. фр. 290—300
„ Русе, „ „ „ 300—
Сусам. мас. 100 к. фр. 280—285
Ленено „ „ „ 295—

Масло от маслини:

Туниски нови extra 100 кгр. фран. 480—440
Тунис. нови по-долни 100 кила фран. —
Тунис. стари по-долни 100 кила фран. 400—
Испански 100 к. фр. 420—440
„ Андал. „ „ „ —
Двойно екст. „ „ „ 435—440
Алжирски „ „ „ 360—370
Турски „ „ „ 865—
Гръцки „ „ „ 230—

Париново масло за сапун:

(Липова) 100 кила фр. 245—

Цариградското тържище.

Последните цени на:

Жито 13 1/4 до 14 гр.; ечмик 10 до 10 1/2 гр. обеамитени; мисир 9 гр. транзит; брашно 9 1/2 до 9 3/4 лири торба.

Мисир и ржж: нема пристига, нема и поржжжж, поради страхжж, че ще се облагат с 30 гроша мито, като сурови материали за спирт. Брашна български нема, всички депозити се очистиха; други не пристигат — никои не праща. Големите страхове има за положението. Има брашна, не големи количества, американски и ромънски. Жита сжщо не пристигат.

Банатската текстилна индустрия.

Сжрбите, сметайки, че са подготвени или още с малко подготвени, ще бждат подготвени, се тжжжят да заемат некои от пазарите, с текстилната си индустрия в странство. За да постигнат тжжж своя цел, те с печата си и с сждействително на джржавата дават особено насжжрдение на фабриките за ковори, килими и платове за дрехи в Банат.

По един рапорт от сжрбския консул в Канада, подканва се сжрбската текстилна индустрия и особено фабричната и ржжжж индустрия на килими да вземе место в пазара на Канада. Сжрбия в тоя пазар ще има да се яви като конкурентка с килимите на Персия, Турция, Сирия, Китай, Бухара и др.

Голема смелост! Те се надеват на двете фабрики в Вел. Бечекрен на: сжрбската фабрика Лавар Дунчерски А. Д. и фабриката на Деоничарското д-во, произвеждащи ковори, килими и платове.

Сжрбия.

Износа на сливи.

Според едно официално сжобщение на сжрбското министерство на търговията и индустрията, през тжжж годишния сезон, сжрбския износ на сушени сливи само от валиовския окржжж вжжжжва на 2,000 вагона.

Повишение на митото в Полша.

От 11 XI т. г. в Полша се тури в действие новото именуние на митната тарифа, което облага, вместо 79-900 на ето, както беше до сега, с 149-900 сто известни артикули. Освобождават се от мито морската ржбба, млекото и кехлибара; с 900 на сто се облагат: брашното, тютюня, минералните води, месото, маслото, както известни вид кожи и текстилни стоки.

От думи кжж дела.

В Ромънния са взети всички необходими мерки за национализирането на всички подпочвени богатства, включително и ония, които преди тая мерка по един или друг начин са станали собственост на чужди поданици. За тжжж цел приготвява се законопроект, джрвата редакция на който е дадена от г. министрите Винтила Братияну, Сасу и Костантинеску. Тоя законопроект обема следните три принципа: а) Всички и от всеки род подпочвени богатства и залежи са собственост на ромънската джржава в целата нейна територия; б) Правата на концесии, придобити по закон в мините ще бждат уважавани, до колкото тоя закон ги протегжжж; в) Концесионираниите до сега минни ще имат право на едно обезвреждане, щом като джржавата стане техен собственик и отмени концесионерите.

Печат. Д. Тодоров.

Студенският неделен и празничен конгрес в Прага ще се одържи от 16 до 21 този месец.